

пункт _____

Проект

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про забезпечення державного контролю під час надання соціальної підтримки

Цей Закон визначає правові та організаційні засади здійснення державного контролю під час надання соціальної підтримки з метою підвищення ефективності її надання та формування політики спрямування державних коштів громадянам, які потребують державної підтримки.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Державний контроль під час надання соціальної підтримки

1. Державний контроль під час надання соціальної підтримки забезпечується шляхом соціального інспектування, проведення моніторингу ефективності виконання програм соціальної підтримки та аналізу порушень законодавства про надання соціальної підтримки.

Стаття 2. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) порушення — умисні чи необережні дії або бездіяльність щодо надання чи внесення завідомо неправдивих відомостей (крім технічних помилок) посадової особи або отримувачів соціальної підтримки, що призвели до неправильного встановлення права на отримання соціальної підтримки та/чи визначення її розміру, відповідальність за які передбачено законодавством України про адміністративні правопорушення, про кримінальну відповідальність та законодавством про надання соціальної підтримки;

2) припис — обов'язкова для виконання у визначені строки письмова вимога соціального інспектора щодо усунення порушень законодавства під час надання соціальної підтримки, яка вручається (надсилається) керівникам структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, що забезпечують надання соціальної підтримки, суб'єктів, що надають соціальні послуги;

3) соціальна інспекція — територіальні органи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, які здійснюють соціальне інспектування і діяльність яких регламентується відповідно до положень цього Закону;

4) соціальна підтримка — державна допомога сім'ям з дітьми, державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям, субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, пільг з оплати послуг за користування житлом, комунальними послугами, телефоном, на придбання твердого палива та скрапленого газу, соціальні послуги, пенсії;

5) соціальне інспектування — система заходів, спрямована на забезпечення дотримання законодавства під час надання соціальної підтримки;

7) соціальний інспектор — посадова особа соціальної інспекції, що проводить соціальне інспектування;

6) соціальний аудитор — посадова особа структурного підрозділу районної (міської) державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування з питань соціального захисту населення, який здійснює за розпорядженням керівника або на вимогу соціального інспектора обстеження матеріально-побутових умов сімей, що звернулися за призначенням соціальної підтримки, та має інші повноваження відповідно до посадової інструкції. Положення про соціального аудитора затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 3. Законодавство України з питань забезпечення державного контролю під час надання соціальної підтримки

1. Законодавство України з питань забезпечення державного контролю під час надання соціальної підтримки базується на Конституції України та складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів щодо здійснення такого контролю та надання соціальної підтримки, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 4. Принципи державного контролю під час надання соціальної підтримки

1. Принципами державного контролю під час надання соціальної підтримки є:

- 1) дотримання верховенства права;
- 2) забезпечення дотримання прав і свобод людини та громадянина;
- 3) неупередженість та об'єктивність.

Розділ II
ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ
ПІД ЧАС НАДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ

Стаття 5. Завдання державного контролю під час надання соціальної підтримки

1. Завданнями державного контролю під час надання соціальної підтримки є:

- 1) проведення перевірки правильності застосування законодавства під час надання соціальної підтримки;
- 2) соціальне інспектування з метою виявлення порушень під час надання соціальної підтримки;
- 3) проведення моніторингу та аналізу порушень законодавства під час надання соціальної підтримки;
- 4) підготовка та подання пропозицій щодо вдосконалення механізмів надання соціальної підтримки та запобігання порушенням під час надання соціальної підтримки.

Стаття 6. Учасники державного контролю під час надання соціальної підтримки

1. Суб'єктом державного контролю під час надання соціальної підтримки є соціальна інспекція.

2. Об'єктами державного контролю під час надання соціальної підтримки є:

- 1) структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, що забезпечують надання соціальної підтримки, їх посадові особи;
- 2) отримувачі соціальної підтримки;
- 3) суб'єкти, що надають соціальні послуги.

Стаття 7. Координація діяльності соціальної інспекції

1. Координація діяльності соціальної інспекції здійснюється центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту.

2. У рамках координації центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту:

1) розробляє єдині процедури і методологічні засади діяльності соціальних інспекторів;

2) здійснює планування, організацію та координацію діяльності соціальних інспекторів;

3) здійснює аналіз ефективності програм та усунення порушень законодавства, виявлених під час надання соціальної підтримки.

Стаття 8. Повноваження соціальної інспекції

1. Соціальна інспекція:

1) здійснює державний контроль під час надання соціальної підтримки та за дотриманням державних стандартів соціальних послуг, норм і нормативів;

2) проводить перевірку достовірності відомостей, які вплинули на визначення права та розміру/обсягу соціальної підтримки, виконання державних стандартів соціальних послуг, норм і нормативів;

3) здійснює моніторинг порушень законодавства під час надання соціальної підтримки;

4) контролює та вживає заходів до повернення надміру виплачених коштів соціальної підтримки в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

5) звітує центральному органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту;

6) готує та подає центральному органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту, пропозиції стосовно удосконалення законодавства з метою запобігання порушенням під час надання соціальної підтримки та підвищення її ефективності;

7) взаємодіє з органами виконавчої влади та/або органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, профспілковими та громадськими організаціями;

8) проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо відповідальності за порушення законодавства під час надання соціальної підтримки;

9) оприлюднює відомості щодо стану виявлених порушень під час надання соціальної підтримки;

10) звертається до суду з протоколом про адміністративні правопорушення щодо невиконання припису за місцем знаходження соціальної інспекції;

11) здійснює інші повноваження під час надання соціальної підтримки відповідно до законодавства.

2. Соціальну інспекцію очолює керівник, який призначається на посаду і звільняється з посади Міністром соціальної політики відповідно до Закону України "Про державну службу".

Стаття 9. Соціальний інспектор

1. Соціальний інспектор проводить соціальне інспектування в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

2. Соціальний інспектор здійснює контроль правильності та своєчасності призначення соціальної підтримки, дотримання державних стандартів соціальних послуг на підставі:

1) планів перевірок та/або списків, сформованих центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері соціального захисту;

2) даних, отриманих від місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб.

3. Соціальний інспектор має право:

1) контролювати правильність та своєчасність призначення соціальної підтримки;

2) перевіряти відомості, які впливають на встановлення права на отримання соціальної підтримки та розмір/обсяг її надання;

3) ініціювати обстеження соціальними аудитором матеріально-побутових умов сімей, які звернулися за призначенням соціальної підтримки, та отримувати їх результати;

4) відвідувати отримувачів соціальної підтримки за місцем проживання з метою визначення достовірності відомостей про ступінь нужденності та можливості знаходження додаткових джерел для існування, які впливають на встановлення права на отримання соціальної підтримки та розмір/обсяг її надання;

5) отримувати на безоплатній основі дані, необхідні для встановлення права на соціальну підтримку та розмір/обсяг її надання від центрального

органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової та бюджетної політики, з інформаційних систем інших органів виконавчої влади, а також від державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій;

б) інформувати заінтересовані державні та місцеві органи виконавчої влади і органи місцевого самоврядування щодо проблем, які були виявлені під час перевірки;

7) складати та надсилати приписи до структурних підрозділів з питань соціального захисту населення, суб'єктів, що надають соціальні послуги, щодо усунення порушень, повернення (донарахування) коштів;

8) контролювати виконання приписів.

4. Соціальний інспектор зобов'язаний:

1) провадити діяльність неупереджено та добросовісно;

2) поважати гідність людини, не допускати порушення прав і свобод людини та громадянина;

3) сумлінно та професійно виконувати свої посадові обов'язки;

4) не розголошувати персональні дані осіб та інформацію, яка містить банківську таємницю, що стали йому відомі у зв'язку з виконанням посадових обов'язків;

5) додержуватися вимог законодавства, зокрема, щодо запобігання і протидії корупції.

5. Положення про соціального інспектора та кваліфікаційні вимоги до цієї посади затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10. Виконання вимог і приписів соціального інспектора та оскарження його дії або бездіяльності

1. Вимоги та приписи соціального інспектора в межах виконання його повноважень є обов'язковими для виконання об'єктами державного контролю під час надання соціальної підтримки.

2. Дії або бездіяльність соціального інспектора можуть бути оскаржені в судовому порядку відповідно до законодавчих актів.

Стаття 11. Відповідальність за порушення законодавства під час надання соціальної підтримки та соціального інспектування

1. Особи, винні в порушенні законодавства під час надання соціальної підтримки та соціального інспектування, несуть відповідальність, встановлену законодавством.

Розділ III ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2018 року.

2. Установити, що:

державний контроль за дотриманням законодавства під час надання соціальних послуг здійснюється починаючи з 1 січня 2019 року;

державний контроль за дотриманням законодавства під час призначення пенсій здійснюється починаючи з 1 січня 2020 року.

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради Української РСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

доповнити Кодекс статтею 188⁴⁹ такого змісту:

“Стаття 188⁴⁹. Невиконання законних вимог і приписів посадових осіб, які здійснюють державний контроль під час надання соціальної підтримки

Невиконання законних вимог і приписів посадових осіб, які здійснюють державний контроль під час надання соціальної підтримки, ненадання їм необхідної інформації або надання неправдивих відомостей, вчинення інших перешкод для виконання покладених на них обов’язків —

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб, винних у порушенні законодавства під час надання соціальної підтримки та соціального інспектування від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.”;

статтю 221 після цифр “188⁴⁸” доповнити цифрами “, 188⁴⁹”;

частину першу статті 255 доповнити пунктом 15 такого змісту:

“15) посадові особи, які здійснюють державний контроль під час надання соціальної підтримки (стаття 188⁴⁹ — у частині, що стосується невиконання законних вимог і приписів посадових осіб, які здійснюють державний контроль під час надання соціальної підтримки.”;

2) у Законі України “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім’ям” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 35, ст. 290 із наступними змінами):

абзац третій статті 1 викласти в такій редакції:

“сім’я — це особи, які разом проживають, пов’язані спільним побутом, мають взаємні права та обов’язки. Права члена сім’ї має одинока особа. До складу сім’ї включаються чоловік, дружина; рідні та усиновлені діти зазначених осіб віком до вісімнадцяти років, а також діти, які

навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладах I—IV рівня акредитації до досягнення двадцяти трьох років і які не мають власних сімей; неодружені повнолітні діти, які визнані інвалідами з дитинства I та II групи або інвалідами I групи і проживають разом з батьками; непрацездатні батьки чоловіка та дружини, які проживають разом з ними і перебувають на їх утриманні у зв'язку з відсутністю власних доходів; особа, яка проживає разом з самотнім інвалідом I групи і здійснює догляд за ним; жінка та чоловік, які проживають однією сім'єю та не перебувають у шлюбі, але мають спільних дітей. При цьому до складу сім'ї включаються незалежно від місця проживання (перебування) або реєстрації діти, які навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладах I—IV рівня акредитації до досягнення двадцяти трьох років і не мають власних сімей. До складу сім'ї не включаються особи, які перебувають на повному державному утриманні;”;

статтю 4 викласти в такій редакції:

“Стаття 4. Порядок надання державної соціальної допомоги

Заява про надання державної соціальної допомоги подається уповноваженим представником сім'ї до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районної, районної у містах Києві та Севастополі державної адміністрації, виконавчого органу міських, районних у містах (у разі створення) рад (далі — структурний підрозділ з питань соціального захисту населення) або до виконавчого комітету сільської, селищної ради.

У заяві дається згода членів сім'ї на збір інформації про неї, про її власність, доходи та майно, що необхідна для мети цього Закону.

До заяви про надання державної соціальної допомоги додаються:

копії документів, що посвідчують особу, до якого внесені відомості про місце проживання, кожного члена сім'ї (з пред'явленням оригіналу);

копії свідоцтва про народження дітей, свідоцтва про одруження (розірвання шлюбу) (з пред'явленням оригіналу);

декларація про доходи та майно осіб, які входять до складу сім'ї (в декларацію не включаються державна соціальна допомога, призначена відповідно до цього Закону; нарахована субсидія за спожиті житлово-комунальні послуги; сплачені членами сім'ї аліменти);

довідка про наявність та розмір земельної частки (паю);

довідка встановленої форми про безпосередню участь особи в антитерористичній операції.

Форми заяви, декларації про доходи та майно затверджуються центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту.

Структурні підрозділи з питань соціального захисту населення для мети цього Закону мають право користуватися всіма офіційними джерелами інформації, в тому числі інформацією, отриманою від центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику, а також з інформаційних систем інших органів виконавчої влади.

Державна соціальна допомога призначається з місяця звернення, якщо протягом місяця подано всі необхідні документи.

Рішення про призначення державної соціальної допомоги чи про відмову в її наданні приймається структурним підрозділом з питань соціального захисту населення протягом десяти календарних днів і наступного після його прийняття дня надсилається уповноваженому представникові малозабезпеченої сім'ї.

Рішення про відмову в наданні державної соціальної допомоги повинне бути вмотивованим і містити роз'яснення порядку його оскарження.

Центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту, здійснює організаційно-методичну роботу з призначення та виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.

Порядок призначення та виплати державної соціальної допомоги встановлюється Кабінетом Міністрів України.”;

у першому реченні частини четвертої статті 7 слово “недостовірні” замінити словами “завідомо неправдиві”;

статтю 13 викласти в такій редакції:

“Стаття 13. Контроль за правильністю надання державної соціальної допомоги

Контроль за правильністю надання державної соціальної допомоги та використання коштів Державного бюджету України, спрямованих на фінансування державної соціальної допомоги, здійснює соціальна інспекція.”;

у тексті Закону слова “місцева державна адміністрація” в усіх відмінках і формах числа замінити словами “структурний підрозділ з питань соціального захисту населення” у відповідному відмінку і числі;

3) у Законі України “Про державну допомогу сім'ям з дітьми” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 20, ст. 102 із наступними змінами):

абзац четвертий статті 2 виключити;

у частині першій статті 5 слова “органи соціального захисту населення за місцем проживання батьків (усиновлювачів, опікуна,

підклувальника)” замінити словами “структурні підрозділи з питань соціального захисту населення районної, районної у містах Києві та Севастополі державної адміністрації, виконавчого органу міських, районних у містах (у разі створення) рад (далі — структурний підрозділ з питань соціального захисту населення) за місцем проживання батьків (усиновлювачів, опікуна, підклувальника) та дитини”;

у статті 6:

у другому реченні частини першої слова “органи, що призначають допомогу” замінити словами “структурні підрозділи з питань соціального захисту населення”;

у частині другій слова “органом, що призначає та здійснює виплату державної допомоги,” замінити словами “структурним підрозділом з питань соціального захисту населення”;

у другому реченні частини третьої статті 8 цифри “1—4” замінити цифрами “1—3”;

частину другу статті 10 викласти в такій редакції:

“Допомога при народженні дитини, призначена опікуну, вважається власністю дитини.”;

у статті 11:

у частині другій слова “органу праці та соціального захисту населення” замінити словами “структурного підрозділу з питань соціального захисту населення”;

у частині п’ятій слова “Орган праці та соціального захисту населення” замінити словами “Структурний підрозділ з питань соціального захисту населення”;

у статті 18⁴:

частину першу доповнити абзацом такого змісту:

“подання завідомо неправдивих відомостей, які вплинули на встановлення права на призначення допомоги та її розміру.”;

доповнити статтю після частини першої новою частиною такого змісту:

“Допомога може бути призначена не раніше ніж через шість місяців починаючи з першого числа місяця, в якому були виявлені порушення.”.

У зв’язку з цим частини другу — четверту вважати відповідно частинами третьою — п’ятою;

у частині четвертій слова “органу, який призначає допомогу,” замінити словами “структурного підрозділу з питань соціального захисту населення”;

у частині п'ятій слова "органу, який призначив допомогу" замінити словами "структурного підрозділу з питань соціального захисту населення";

у частині другій статті 21 слова "видачі недостовірних даних" замінити словами "наданні завідомо неправдивих відомостей";

у статті 22:

частину другу викласти в такій редакції:

"Суми державної допомоги, виплачені надміру внаслідок порушень з боку громадян, стягуються згідно із законом.";

доповнити статтю частиною такого змісту:

"Контроль за правильністю надання допомоги на дітей одиноким матерям і використанням коштів Державного бюджету України, спрямованих на фінансування державної соціальної допомоги, здійснює соціальна інспекція.";

у назві статті 23 слова "органу, що призначає державну допомогу" замінити словами "структурного підрозділу з питань соціального захисту населення";

у тексті Закону слова "орган, що призначає і здійснює виплату державної допомоги" та "орган, що призначає і здійснює виплату державної допомоги сім'ям з дітьми" в усіх відмінках і формах числа замінити словами "структурний підрозділ з питань соціального захисту населення" у відповідному відмінку і числі;

4) у Законі України "Про соціальні послуги" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 45, ст. 358):

статтю 15 доповнити частиною такого змісту:

"У разі подання особою, що отримує соціальні послуги, завідомо неправдивих відомостей, які вплинули на встановлення права та визначення розміру (обсягу) соціальних послуг, надання соціальних послуг обмежується або припиняється.";

частину першу статті 18 викласти в такій редакції:

"Центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, соціальна інспекція в межах своїх повноважень організовують роботу з надання відповідних соціальних послуг і здійснюють контроль за правильністю призначення соціальних послуг, діяльністю суб'єктів, що надають соціальні послуги, дотриманням ними державних стандартів соціальних послуг, норм і нормативів."

4. Кабінету Міністрів України:

протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом опрацювати питання щодо взаємодії соціальної інспекції і Державної служби України з питань праці;

привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**